

Ministeren

Indfødsretsudvalget
Folketinget
Christiansborg
1240 København K

Udlændinge- og Integrationsministeriet

Indfødsretsudvalget har den 3. juli 2018 stillet følgende spørgsmål nr. 67 (Alm. del) efter ønske fra Astrid Krag (S) til udlændinge- og integrationsministeren, som hermed besvares endeligt.

Spørgsmål nr. 67

Ministeren bedes oplyse, hvad der i gældende dansk og international ret er til hinder for, at personer, som er fængslet in absentia efter straffelovens kapitel 13, kan fratages deres danske statsborgerskab, mens de befinder sig i udlandet, samt redegøre for, om eventuelle juridiske hindringer kan ændres ved lov?

Svar:

1. Efter indfødsretslovens § 8 B, stk. 1, kan den, som dømmes for overtrædelse af en eller flere bestemmelser i straffelovens kapitel 12 og 13, ved dom frakendes sin danske indfødsret, medmindre den pågældende derved bliver statsløs. Er en person i udlandet straffet for en handling, der efter indfødsretslovens § 8 B, stk. 1, kan medføre frakendelse af dansk indfødsret, kan indfødsret frakendes i medfør af straffelovens § 11, jf. indfødsretslovens § 8 B, stk. 2.

Efter straffelovens § 11 kan frakendelse af dansk indfødsret ske efter offentlig påtale her i landet, hvis en person, der har dansk indfødsret og er bosat i den danske stat eller har lignende fast ophold her i landet, i en fremmed stat er straffet for en handling, der efter dansk ret kan medføre frakendelse eller fortabelse af kald eller erhverv eller anden rettighed.

Det følger af forarbejderne til indfødsretslovens § 8 B, jf. pkt. 4.2.5 i de almindelige bemærkninger til lovforslag nr. L 138 af 28. januar 2004 om ændring af indfødsretsloven (ændring af reglerne om erhvervelse af dansk indfødsret ved erklæring samt indførelse af ny bestemmelse om frakendelse af dansk indfødsret), at det i overensstemmelse med almindelige betragtninger om proportionalitet er forudsat, at domstolene ved vurderingen af, om en person skal frakendes dansk indfødsret, foretager en afvejning af på den ene side forholdets grovhed og på den anden side en frakendelses betydning for den pågældende.

30. august 2018

Indfødsret
Slotsholmsgade 10
1216 København K

Tel. 6198 4000
Mail uim@uim.dk
Web www.uim.dk

CVR-nr. 36977191

Sags nr. 2018 - 12783
Akt-id 477892

Det fremgår af forarbejderne, at den betydning, som frakendelse af dansk indfødsret har for en person, må bero på en konkret vurdering af den pågældendes forhold. Ved denne vurdering bør der navnlig lægges vægt på personens tilknytning her til landet og til udlandet, herunder det eller de lande, den pågældende tillige er statsborger i. Der kan i den forbindelse bl.a. lægges vægt på varigheden og karakteren af en persons ophold i Danmark og i udlandet. Det bør således tillægges særlig vægt, hvor den pågældende har fået sin opvækst, ligesom ophold i udlandet kan tillægges mindre vægt, hvis udlandsopholdet skyldes arbejde for danske interesser, eller hvis den pågældende person under sit ophold i udlandet har bevaret en tæt tilknytning til Danmark f.eks. gennem tilbagevendende feriebesøg, deltagelse i danske foreninger i udlandet mv.

Der kan ifølge forarbejderne endvidere lægges vægt på bl.a. en persons aktuelle familiemæssige forhold her i landet og i udlandet samt den pågældendes rødder, herunder om familien har en langvarig tilknytning til Danmark. Også sprogkundskaber kan have en betydning, herunder navnlig i hvilket omfang den pågældende behersker dansk og sproget i det eller de lande, den pågældende tillige er statsborger i. Også udlændingelovens regler om inddragelse af opholdstilladelse og udvisning bør efter forarbejderne i et vist omfang indgå i proportionalitetsafvejningen.

2. Reglerne om frakendelse af dansk indfødsret på grund af en dom for overtrædelse af straffelovens kapitel 12 og 13 er udformet inden for rammerne af Den Europæiske Konvention af 6. november 1997 om Statsborgerret (statsborgerretskonventionens) bestemmelser om fortabelse af statsborgerskab.

Statsborgerretskonventionen fastsætter udtømmende, i hvilke situationer en statslovgivning må indeholde regler om fortabelse af statsborgerskab. Det følger således af statsborgerretskonventionens artikel 7, stk. 1, litra d, vedrørende fortabelse af statsborgerskab på grund af kriminalitet, at en kontraherende stats nationale lovgivning kun må indeholde bestemmelser om fortabelse af statsborgerret i de tilfælde, hvor der er tale om en handlemåde, som er til alvorlig skade for den kontraherende stats vitale interesser.

Herudover fremgår det af statsborgerretskonventionens artikel 4, litra c, at de kontraherende staters regler om statsborgerskab skal bygge på princippet om, at ingen kan fratages sin statsborgerret på et vilkårligt grundlag. Som eksempler på vilkårlig fratagelse af statsborgerret er i den forklarende rapport til konventionen nævnt fratagelse på grund af bl.a. religion, race, national eller etnisk oprindelse og fratagelse af politiske grunde. Det anføres videre, at princippet om, at statsborgerret ikke må fratages på et vilkårligt grundlag, generelt indebærer, at en afgørelse om fratagelse skal være forudsigelig, proportional og foreskrevet ved lov.

Endelig fremgår det af statsborgerretskonventionens artikel 12, at enhver kontraherende stat skal sikre, at afgørelser, der vedrører bl.a. fortabelse af statsborgerskab kan gøres til genstand for fornyet administrativ eller retslig prøvelse i overensstemmelse med landets nationale lovgivning.

3. Indfødsretslovens § 8 B indebærer, at frakendelsen af den danske indfødsret i givet fald sker ved dom i forbindelse med rettens stillingtagen til, om vedkommende skal straffes for overtrædelse af straffelovens kapitel 12 eller 13. Behandlingen af frakendelsesspørgsmålet sker således i strafferetsplejens former, og de almindelige straffeprocessuelle retssikkerhedsgarantier vil være iagttaget i forbindelse med sagen.

Dette indebærer bl.a., at frakendelse af dansk indfødsret normalt vil forudsætte, at den pågældende person opholder sig her i landet. Det følger således af retsplejelovens § 853, at tiltalte i udgangspunktet skal være personligt til stede under hele domsforhandlingen. Retsplejelovent indeholder visse undtagelser herfra, men disse finder i praksis ikke anvendelse i sager af så alvorlig karakter, hvor der påstås frakendelse af statsborgerskab i medfør af indfødsretslovens § 8 B.

4. Det bemærkes, at en ordning, hvor en dansk statsborger er varetægtsfængslet in absentia og befinder sig i udlandet, indebærer, at den pågældende person endnu ikke er fundet skyldig i en straffelovsovertrædelse. Endvidere indebærer ordningen, at den pågældende person ikke vil have lejlighed til at udtale sig under sagen, herunder om bl.a. en frakendelses betydning for den pågældende.

En ændring af reglerne om frakendelse af statsborgerskab vil skulle udformes inden for rammerne af statsborgerretskonventionen.

Herudover vil en sag om frakendelse af dansk statsborgerskab på grund af kriminalitet muligvis af Menneskerettighedsdomstolen blive anset for en straffesag i Den Europæiske Menneskerettighedskonventions forstand. Det indebærer i givet fald, at den pågældende har krav på en retfærdig rettergang i overensstemmelse med konventionens artikel 6, herunder domstolsprøvelse under overholdelse af de retsgarantier, som gælder for straffesager.

En fyldestgørende besvarelse af det rejste spørgsmål forudsætter imidlertid en nærmere kvalificering af den skitserede ordning samt nærmere overvejelser om forholdet til Danmarks internationale forpligtelser.

5. Det bemærkes afslutningsvist, at det fremgår af indfødsretsaf-talen af 29. juni 2018, at der blandt aftaleparterne er enighed om at iværksætte en afdækning af andre landes forståelse og anvendelse af relevante internationale forpligtelser vedrørende frakendelse af statsborgerskab med henblik på at undersøge, om der er mulighed for i højere grad end i dag at frakende dansk statsborgerskab.

Udlændinge- og Integrationsministeriet vil orientere Folketingets Indfødsretsudvalg, når denne afdækning er afsluttet.

Inger Støjberg

/

Morten Duus